

НЕКРОЛОГИ

ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ УКРАЇНИ, ЛАУРЕАТ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ, ДОКТОР МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ БРАТУСЬ – ВЕЛИЧНА ПОСТАТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ХІРУРГІЇ

11 жовтня 2008 року на 92 році пішов із життя видатний хірург, вчений, організатор охорони здоров'я, державний діяч, член-кореспондент НАН і АМН України, Заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії України, премії імені академіка О.О. Богомольця НАН України, доктор медичних наук, професор кафедри хірургії № 3 Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця – Василь Дмитрович Братусь.

Братусь В.Д. народився 26 грудня 1916 року в трудовій селянській сім'ї. Дитячі роки та навчання в семирічній школі пройшли в селі Рогозів Бориспільського району Київської області. З 1932 по 1935 роки навчався і закінчив з відзнакою Київський медичний технікум, за що отримав право вступу до Київського медичного інституту. Після закінчення чотирьох курсів навчання в інституті в 1939 році призваний до лав Червоної армії та зарахований на п'ятий курс новоствореної Куйбишевської Військово-медичної академії. Але там В.Д. Братусь провчився всього три місяці, бо в 1939 році почалася війна з Фінляндією. В кінці грудня 1939 року відправлений у Військово-медичну академію імені С.М. Кірова у м. Ленінград, де склав державні іспити і одержав диплом лікаря. З початку січня 1940 року і до кінця війни з Фінляндією працював лікарем лижного батальйону на Карельській ділянці фронту і побував з боями в глибинному тилу на території супротивника. Після закінчення війни його відряджають у Куйбишевську Військово-медичну академію, де проходить півторарічну підготовку як хірург військового та армійського районів. З першого і до останнього днів Великої Вітчизняної війни працював на фронті провідним хірургом медсанбату, а потім армійського та фронтового госпіталів. Нагороджений сімома орденами та сімнадцятьма медалями Радянського Союзу.

Після закінчення війни і демобілізації, із 1946 року, працював клінічним ординатором із хірургії, а із 1948 року – після захисту кандидатської дисертації – асистентом, доцентом кафедри хірургії Київського інституту удосконалення лікарів, а з 1951 року – Київського медичного інституту. Одночасно з 1950 року В.Д. Братусь працював заступником, а згодом – начальником Головного Управління Вищих навчальних закладів Міністерства охорони здоров'я України. У 1952 році призначений заступником, а у 1954 році – міністром охорони здоров'я України. У 1957 році призначений ректором Київського інституту удосконалення лікарів, а у 1958 переведений на посаду ректора Київського медичного інституту, де працював до 1965 року. У 1962 році захистив докторську дисертацію на тему “Хірургічне лікування термічних опіків”. У 1963 році отримав учене звання професора кафедри хірургії. З 1962 року – керівник кафедри хірургії Інституту удосконалення лікарів, у 1963 році переведений на посаду керівника кафедри хірургії стоматологічного факультету Київського медичного інституту, де в цей же час працював і ректором.

У 1968 році професор В.Д. Братусь вдруге призначений міністром охорони здоров'я України. На цій посаді він працював до 1975 року, одночасно обіймаючи посаду керівника кафедри хірургії. Упродовж 30 років керував кафедрою хірургії, спочатку (з 1962 року) на стоматологічному, а згодом, з 1982 року – на педіатричному факультеті. У 1992 році залишив керування кафедрою і продовжував працювати професором кафедри факультетської хірургії №2. За багаторічну науково-педагогічну діяльність ним створено і згуртовано висококваліфікований колектив викладацького складу. При цьому зміна назви кафедри і, відповідно, особливостей педагогічного процесу не призвели до змін у складі колективу викладачів кафедри, що забезпечувало впровадження єдиних установок у лікувально-діагностичному і, особливо, у педагогічному процесі. За ці роки значно розширено діапазон оперативної діяльності, зокрема в абдомінальній хірургії, хірургії опіків, пластичній хірургії. За роки керівництва кафедрою професор В.Д. Братусь підготував 3 доктори та 25 кандидатів медичних наук, опублікував близько 500 наукових праць, з яких 12 монографій, у тому числі – “Хірургічне лікування термічних опіків” (1963), удостоєна премії президії Національної Академії Наук УРСР, “Гострі шлунково-кишкові кровотечі” (1971), “Інтенсивна терапія в невідкладній хірургії” (1980), “Геморагічний шок” (1982). Монографія “Дифференціальна діагностика и лечение острых желудочно-кишечных кровотечений” (1991) тричі перевидавалася і дотепер є настільним посібником хірургів як одна з найкращих праць, присвячених проблемі.

За удосконалення методів діагностики і лікування опіків професор В.Д. Братусь у 1981 році удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки. За монографію “На пути к антисептике и обезболиванию в хирургии” (1984) одержав першу премію на Всесвітньому конкурсі товариства “Знання” у Москві.

У 1970 році професора В.Д. Братуся обрано членом-кореспондентом АН України, а у 1990 році – членом-кореспондентом АМН України. За ці роки його клініка розширилася до 180 ліжок, збудовано ще один корпус із аудиторією для студентів, лабораторіями та приміщенням для практичних занять зі студентами. Були створені умови для госпіталізації у клініку пацієнтів із різноманітними хірургічними нозологіями, що значно покращило викладання. Розширено діапазон хірургічних втручань, зокрема у пацієнтів із абдомінальною патологією. Це також дало можливість урізноманітнити наукові дослідження. Ще раніше в клініці було створено відділення для лікування опіків, яке згодом стало республіканським центром для хворих із цією патологією.

Із 1981 року на базі клініки офіційно створено Київський міський центр для лікування хворих із гострими шлунково-кишковими кровотечами. З цієї проблеми автором опубліковано понад 60 наукових праць, у тому числі чотири монографії. Зосередження наукових сил на певній важливій проблемі завжди сприяло удосконаленню діагностичної і лікувальної роботи, поглибленню рівня досліджень і покращенню навчання студентів. Функціонування центру шлунково-кишкових кровотеч майже відразу зменшило післяопераційну летальність утричі порівняно з даними як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Центр став місцем для стажування хірургів не тільки з України, але й з інших країн СНД та світу. Із 1976 року клініка професора В.Д. Братуся є піонером застосування органозберігаючих операцій на шлунку на основі ваготомії. До 2006 року виконано понад 5,5 тисячі операцій ваготомії у різних модифікаціях для лікування пацієнтів із ускладненими пілородуоденальними виразками. З проблеми гострих шлункових кровотеч є понад 80 публікацій, з яких 12 – у іноземних журналах, захищено 1 докторську і 11 кандидатські дисертації.

Досліджуючи проблеми хірургічної ендокринології, колектив під керівництвом В.Д. Братуся опублікував понад 38 наукових праць, захищено одну докторську і чотири кандидатські дисертації.

Багато уваги В.Д. Братусь приділяє організації навчання студентів, забезпеченню його сучасними навчальними посібниками. На кафедрі створено три навчальні кінофільми, які щороку демонструються студентам.

З історії та організації вищої медичної освіти та охорони здоров'я України автор опублікував понад 120 робіт, у тому числі дві монографії.

Професор В.Д. Братусь був також відомим державним діячем. Він обирався депутатом Верховної Ради України трьох скликань (1953 – 1973 рр.). Був делегатом XII сесії Організації Об'єднаних Націй і доповідачем на Генеральній Асамблеї ООН про створення Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я (ВООЗ) (1959 р.). Упродовж 30 років на громадських засадах був Президентом медичної сесії Всесоюзного Товариства Дружби і Культурних зв'язків із зарубіжними країнами.

У 2006 році Указом Президента України професор В.Д. Братусь був нагороджений Орденом Ярослава Мудрого V ступеня.

Вся медична спільнота та хірурги України, численні учні та друзі глибоко сумують із приводу смерті Василя Дмитровича. Найкращим пам'ятником великому Громадянину, який жив разом із нами, буде наша пам'ять, творчість, наслідування і продовження справи його життя.

Асоціація хірургів Закарпаття

ЛЮДМИЛА АНДРІЙВНА МИНАЙЛЕНКО

22 вересня 2008 року на 87 році життя померла пенсіонер – асистент кафедри анатомії людини та гістології медичного факультету Ужгородського національного університету Людмила Андріївна Минайленко, чесна і порядна людина. Нелегкий життєвий шлях випав на долю цієї доброї, душевної людини, чуйного лікаря і чудового педагога.

Людмила Андріївна Минайленко народилася 24 червня 1922 року в м. Кинешмі Івановської області Російської Федерації в сім'ї службовців, потім сім'я проживала в Московській області, де Людмила навчалася в школі. Закінчила тільки дев'ять класів, бо почалася Велика Вітчизняна війна, яка змінила долі багатьох людей, зокрема ще юної Людмили. Її направили на роботу на військовий завод, стала токарем і майже цілодобово виготовляла міни для фронту. Потім її направили у військовий госпіталь санітаркою. Госпіталь поступово просувався з фронтом на Захід, минали місяці і роки важкої роботи – догляд за хворими та пораненими. Людмила Андріївна завжди приходила на допомогу, робила все, що було в її силах. Тут, на фронті, і зародилася мрія стати лікарем, допомагати людям у важку хвилину.

У 1944 році польовий госпіталь передислокувався в Закарпаття, до Мукачеве, де вона продовжувала службу санітаркою в хірургічному відділенні. В 1945 році Людмилу Андріївну переводять у Мукачівський військовий госпіталь ПВ МВД ЗКО санітаркою хірургічного відділення.